

**Strategisch
accommodatiebeleid
Gemeente Beekdaelen
2024 - 2028**

Inhoudsopgave

1	Inleiding	pagina 1
2	Aanleiding	pagina 2
3	Beekdaelen inzichtelijk	pagina 3 t/m 6
4	Kernprofielen	pagina 7
5	Aanpalend beleid	pagina 8 t/m 11
6	Visie op accommodatiebeleid	pagina 12 en 13
7	Hoofduitgangspunten	pagina 14
8	Clusterspecifieke kaders	pagina 15 t/m 20
9	Financiën	pagina 21
10	Uitvoeringsnota	pagina 22

1. Inleiding

De maatschappelijke accommodaties vormen een spil in het sociaal welzijn en vitaal houden van onze inwoners in Beekdaelen. Ontwikkelingen rondom teruglopende ledenaantallen, afnemende participatie in sport & cultuur, toenemende exploitatiekosten en de verduurzamingsopgave voorziet de gemeente Beekdaelen met een belangrijke opdracht: het creëren van actueel en toekomstbestendig strategisch accommodatiebeleid.

De gemeente Beekdaelen is er voor al haar inwoners om te werken aan een leefbare en gezonde leefomgeving. Naar aanleiding van diverse uitgebreide onderzoeken, waarbij zowel de vitaliteit van de verenigingen en de blik op maatschappelijk vastgoed vanuit de burger in kaart is gebracht, is deze nota strategisch accommodatiebeleid opgesteld.

1.1 Doel

Door het opstellen van de nota strategisch accommodatiebeleid heeft de gemeente Beekdaelen gezorgd voor beleid omtrent het doelmatig huisvesten van activiteiten op die gebieden waar zij verantwoordelijkheid voor draagt: van sport, cultuur tot zorg en welzijn. De nota dient aan te sluiten op de huidige en toekomstige vraag van alle inwoners in onze gemeente. Het (culturele) verenigingsleven en (on)georganiseerd sporten speelt hierbij een belangrijke rol.

Deze accommodatienota dient bovendien voor de realisatie van een duidelijke rol- en taakverdeling tussen de gemeente, inwoners en haar stakeholders, waarbij er idealiter prikkels ontstaan voor laatstgenoemde om actief te participeren in de realisatie, het beheer en de exploitatie van het maatschappelijk vastgoed. Een veranderende samenleving zorgt voor variërende behoeftes en dwingt zowel de gemeente als haar inwoners verantwoordelijkheid te nemen, zeer zeker in een opmerkelijk tijdsgewricht sinds het ontstaan van Beekdaelen.

Hierbij dient de gemeente haar maatschappelijk vastgoed als middel zodanig in te richten dat er sprake is van een toekomstbestendige leefomgeving met als visie: *huidige en toekomstige generaties, zowel georganiseerd als niet-georganiseerd, te voorzien van een divers, toereikend en passend activiteiten aanbod gebruikmakend van duurzame accommodaties.*

1.2 Participatietraject

Het voorliggend accommodatiebeleid is het resultaat van een succesvol participatietraject, waarin met een forse vertegenwoordiging van de verenigingen in Beekdaelen één of meerdere keren uitvoerig is gesproken. Geconstateerd is een gezonde dosis realisme en verenigingen die samen met de gemeente met een strategische blik naar de toekomst kijken. In het hoofdstuk 3 'Beekdaelen inzichtelijk' zal verder worden ingezoomd op de opgehaalde informatie alsmede de problematiek waarmee verenigingen momenteel kampen.

Naast de ruim honderd afspraken met onder andere stichtingsbesturen en verenigingen vormen de gemeentelijke enquête, de KISS-rapportage en de kernprofiel schetsen een belangrijke basis voor de uiteindelijke kaders.

2. Aanleiding

De samenleving verandert en onze dorpskernen vormen daarin geen uitzondering. Het verenigingsgevoel, de essentie van onze verschillende kernen, vertoont gemeentebreed verschuivingen. Ontwikkelingen als individualisering, vergrijzing en ongeorganiseerd sporten hebben invloed op de leefbaarheid van onze kernen. Dit zorgt ook voor een veranderende vraag en behoefte naar accommodaties. Deze paragraaf staat stil bij de meest actuele maatschappelijke trends en ontwikkelingen op landelijk en gemeentelijk niveau, die verder zijn uitgediept in het inventarisatierapport en procesvoorstel (zie bijlage).

Individualisering

Onder andere technologische ontwikkelingen en globalisering zorgen voor minder afhankelijkheid van een ander of groepen. In Beekdaelen is deze ontwikkeling ook waarneembaar: liefst 44,2% van de verenigingen, grootverbruikers van onze accommodaties, kampen met een (ernstige) terugloop van leden en zien ongeorganiseerde activiteiten toenemen.

Vergrijzing

Sinds 1950 is de gemiddelde leeftijd in Nederland verschoven van 30,8 naar 38,6 jaar en behoort 25% van Nederland tot de groep 55-plussers. Voor deze groep is bedieningsgemak, service en bezit haast vanzelfsprekend. Voor jongeren daarentegen is het feitelijk eigendom van zaken en goederen steeds minder belangrijk: zij leven in een consumptiemaatschappij.

Grensvervaging

Waar de generaties Babyboomers en X vaak enorm gehecht zijn aan hun eigen dorpskernen, zijn generatie Y en Z, mede door de digitalisering en vergrote mobiliteit, veelal deel van activiteiten en verenigingen buiten de eigen kern. Hetgeen de vraag opwerpt: welke activiteiten/verenigingen dienen lokaal en welke regionaal gefaciliteerd te worden?

Duurzaamheid

Duurzaamheid en energiebesparing zijn niet langer thema's voor de volgende generatie, maar inmiddels dagelijkse kost voor individuen, verenigingen en organisaties. In Beekdaelen is het doorlopen van de duurzaamheidsopgave een must en hierdoor zullen er strategische beslissingen gemaakt moeten worden waar investeringen gedaan worden.

3. Beekdaelen inzichtelijk

3.1 Accommodaties

In het aan de raad voorgelegde procesvoorstel strategisch accommodatiebeleid is een overzicht gepresenteerd van alle buiten- en binnensport locaties, gemeenschapshuizen en onderwijsinstellingen. Hierbij volgt een korte (visuele) samenvatting van de accommodaties waarmee gemeente Beekdaelen een relatie heeft. *De onderwijsinstellingen behoren niet tot de scope van het accommodatiebeleid.*

Buitensport

In totaliteit huisvest Beekdaelen één hockeyclub en tien voetbalverenigingen, met in totaal 16 kunstgrasvelden en 6 natuurgrasvelden.

Binnensport

Beekdaelen beschikt over een ruim aanbod van binnensportaccommodaties. Er zijn namelijk twee sportzalen, elf sport- en gymzalen en één turnhal. Hiermee beschikken alle basisscholen in Beekdaelen over een binnensportaccommodatie in de buurt.

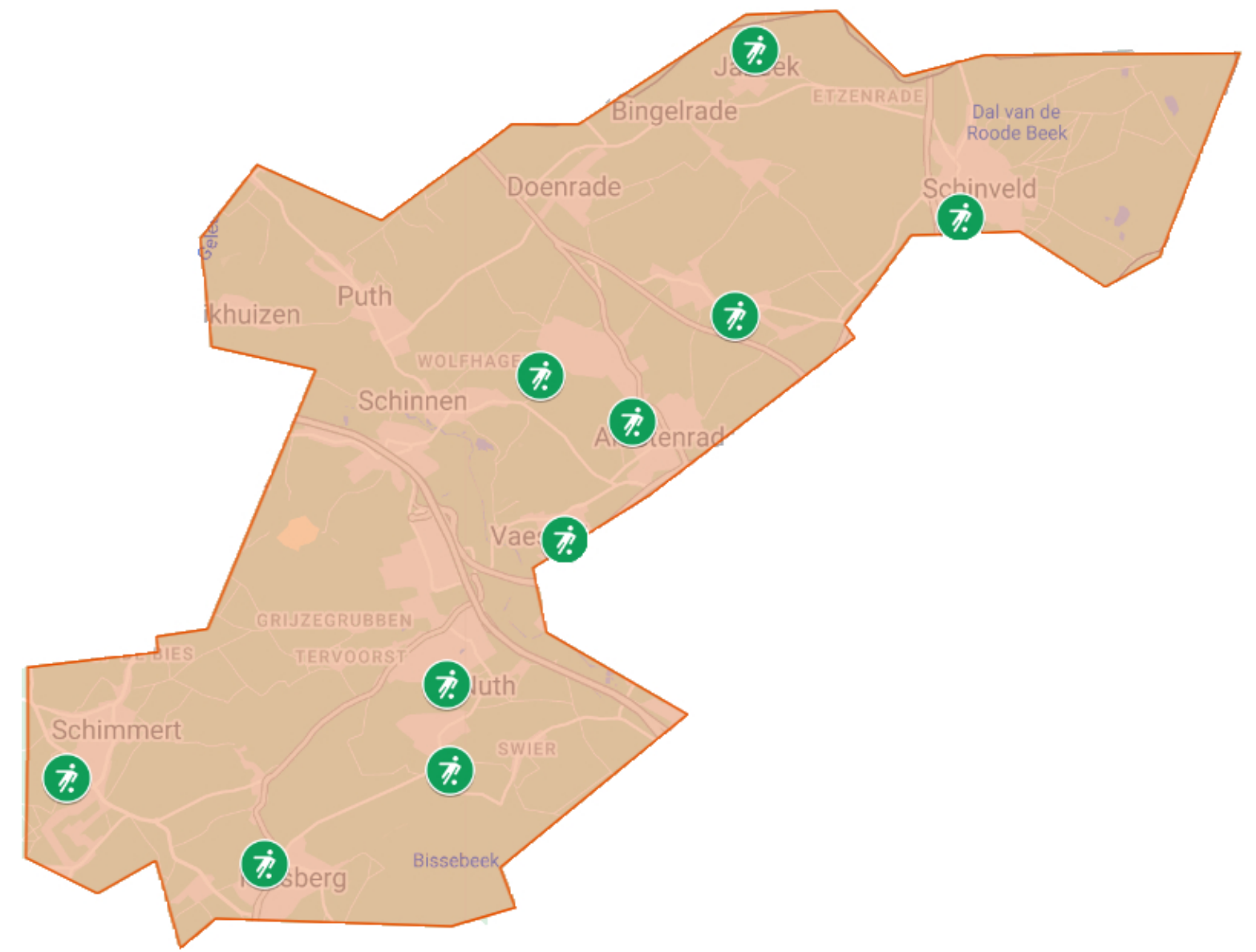
Gemeenschapsaccommodaties

Gemeente Beekdaelen beschikt over 21 cultuur en gemeenschapsaccommodaties, waarvan een deel in gemeentelijk eigendom. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de structuren wat betreft eigendom, beheer, onderhoud en exploitatie enorm verschillen.

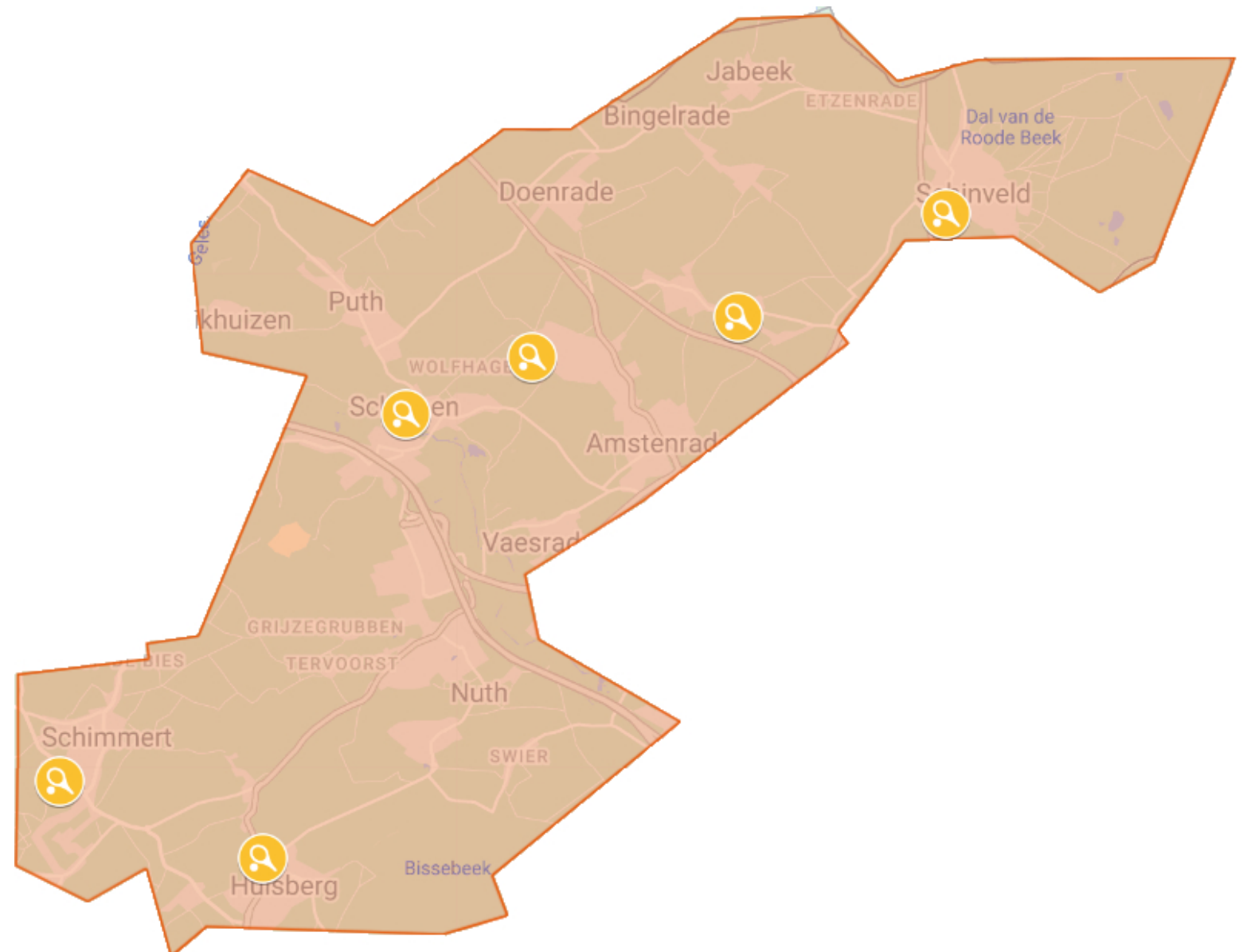
Onderwijs

In gemeente Beekdaelen zijn er momenteel 11 basisscholen. In totaliteit maken er 2.409 kinderen gebruik van deze scholen, waarvan 2.150 kinderen woonachtig zijn in Beekdaelen.

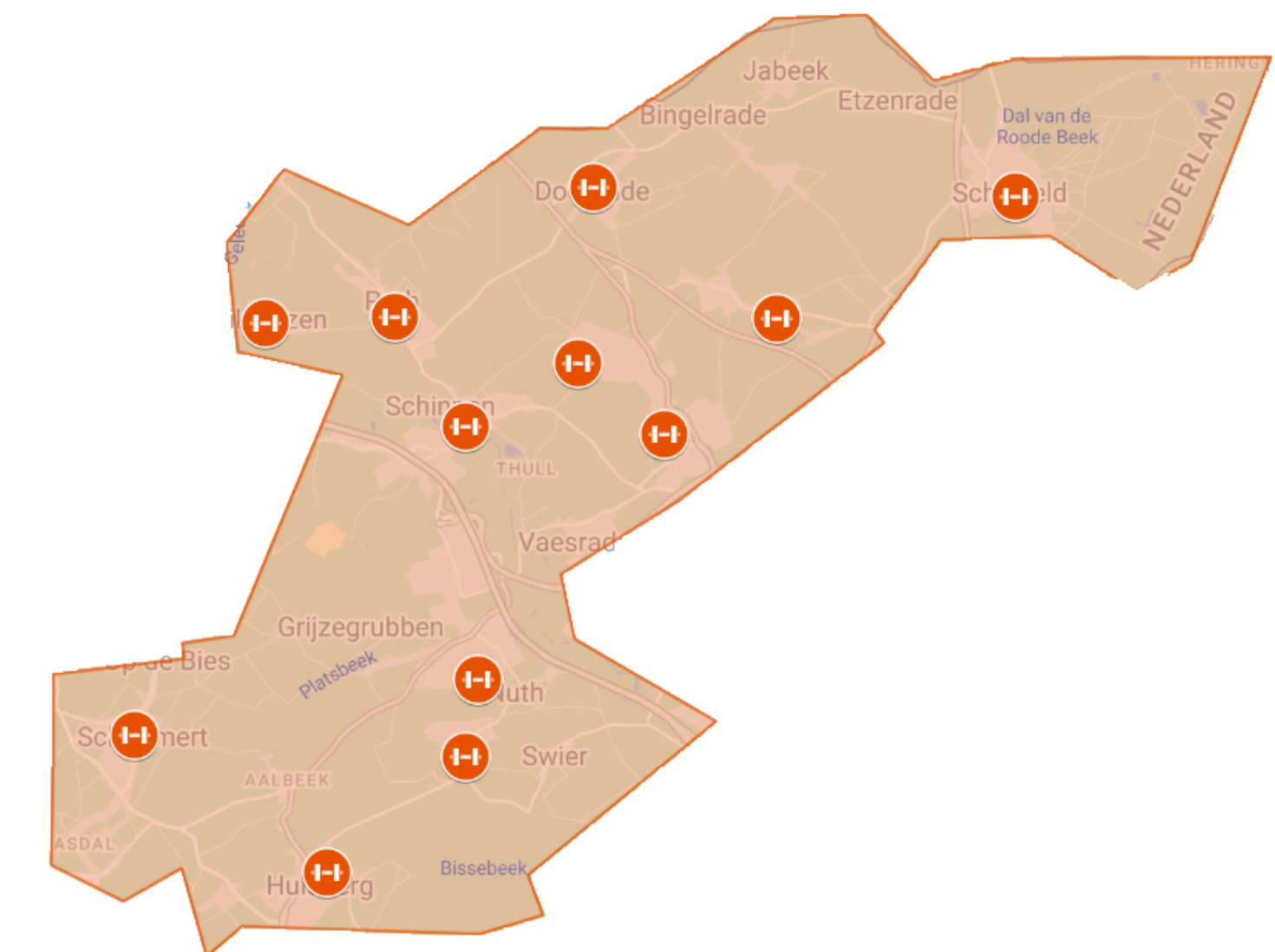
Buitensport (voetbal)

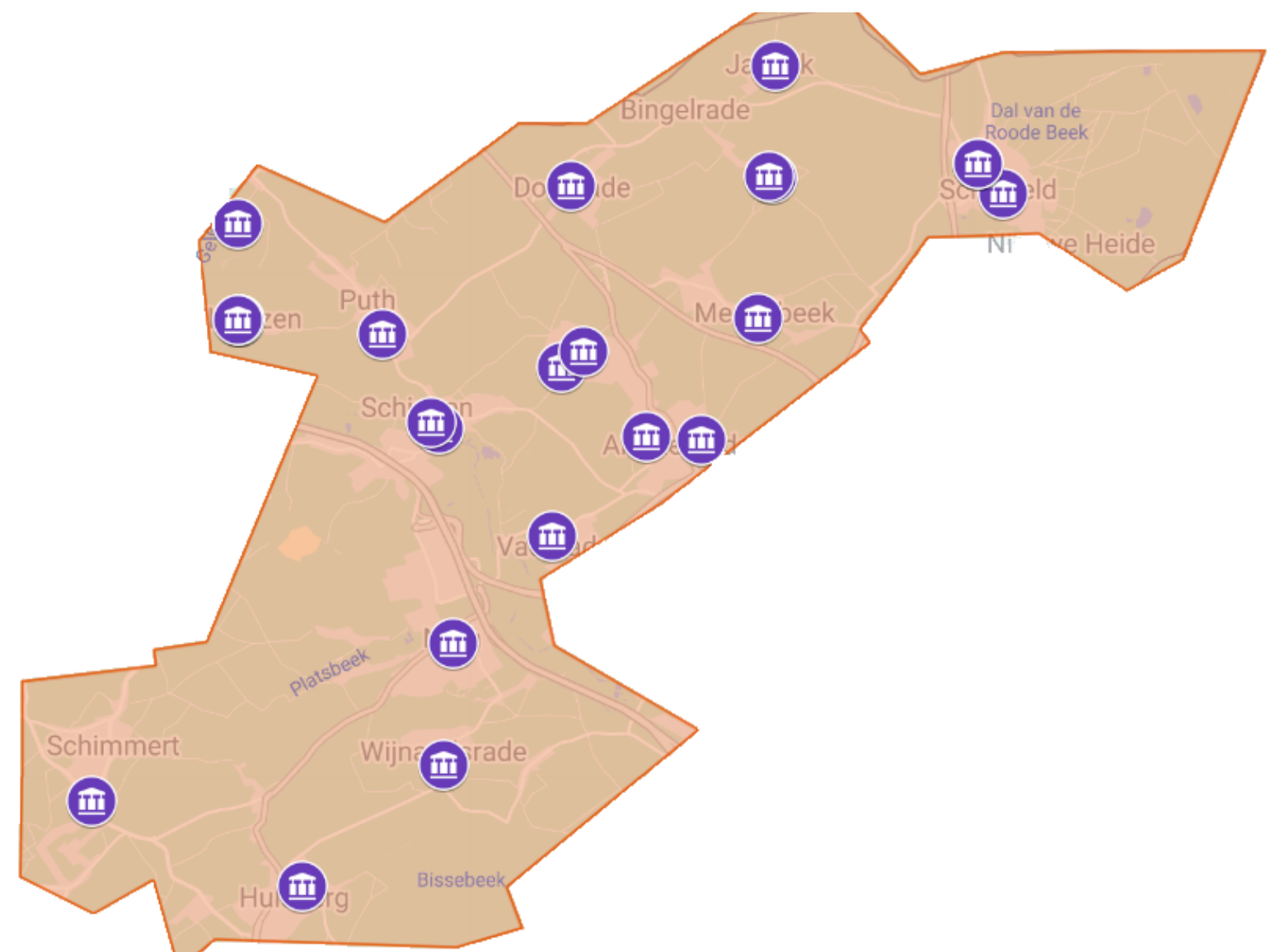
Buitensport (tennis)

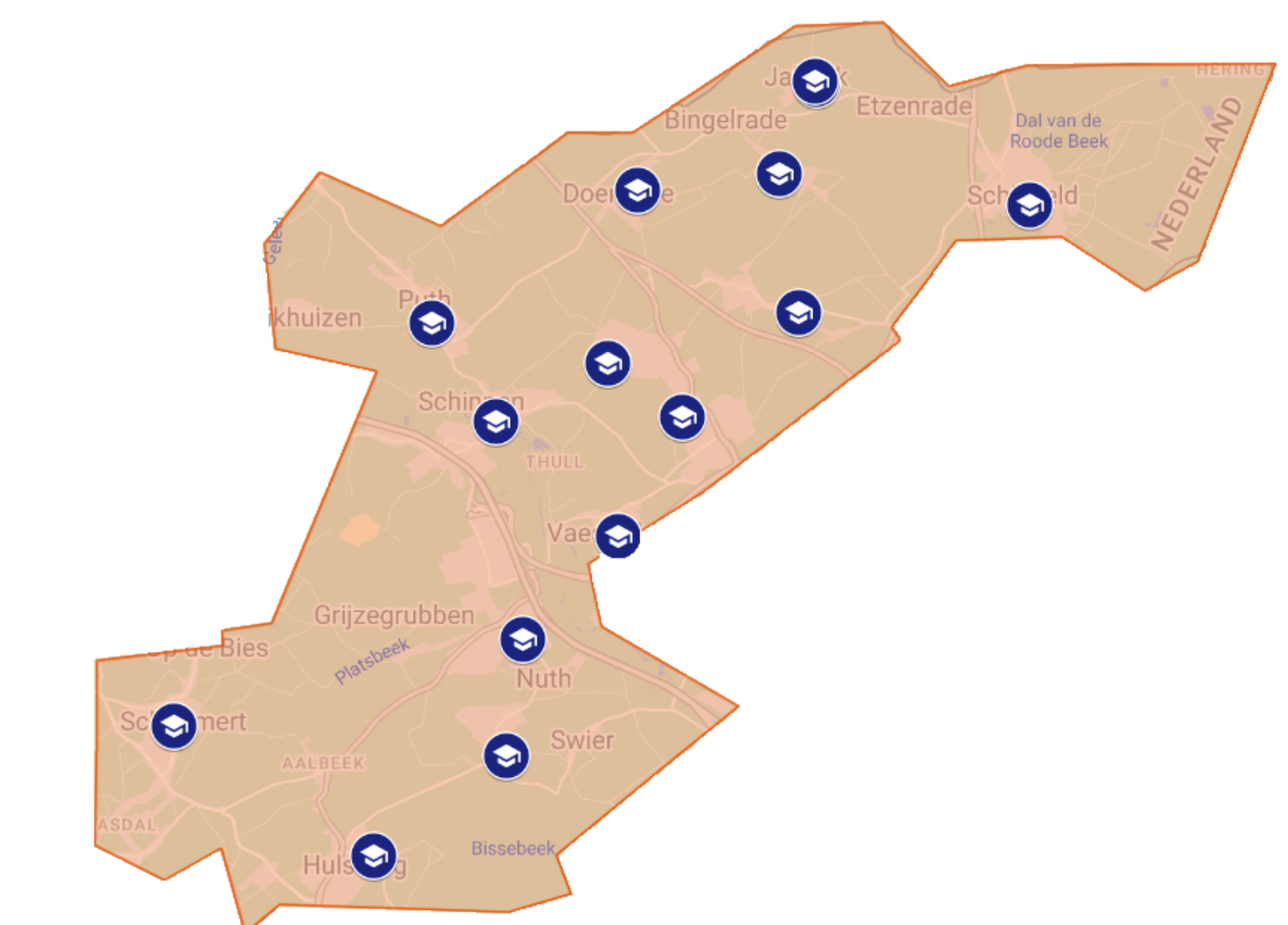
Binnensport

Gemeenschapsaccommodaties

Onderwijslocaties

3. Beekdaelen inzichtelijk

3.2 Vitaliteit verenigingen

Ter voorbereiding op de nota strategisch accommodatiebeleid heeft er grootschalig onderzoek plaatsgevonden omtrent de vitaliteit van de verenigingen in Beekdaelen. Naast ruim 100 diepte-interviews en de KISS-rapportage van NOC*NSF is er ook een gemeentelijke enquête uitgezet, ingevuld door 95 verenigingen uit Beekdaelen.

De resultaten van dit onderzoek zijn verwerkt in het rapport 'Strategisch accommodatiebeleid: stand van zaken', ter kennisgeving aangeboden aan de gemeenteraad van Beekdaelen (bijgevoegd in de bijlages).

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste uitkomsten van dit onderzoek kort beschreven en toegelicht.

3.2.1. Sport

NOC*NSF heeft in opdracht van gemeente Beekdaelen een KISS-rapportage laten opstellen. Ook de sportverenigingen uit Beekdaelen kampen nog met de gevolgen van de coronapandemie en zijn ten opzichte van landelijke cijfers achterop geraakt.

Waar in 2019 nog 22,8% van de inwoners uit Beekdaelen lid was van een sportvereniging, is dat percentage in 2021 gezakt naar 20,3%. Landelijk heeft Beekdaelen een forse achterstand opgelopen (24,6%) en verontrustend is de constatering dat 86% van de gemeenten in Nederland een hoger ledenpercentage geniet. Het beeld uit de KISS-rapportage wordt bevestigd door de respondenten van de gemeentelijke enquête. 44,2% van de verenigingen in Beekdaelen ervaren (ernstige) problemen met hun ledenbestand en 54,7% met het vrijwilligersbestand.

Toch dient er een belangrijke kanttekening geplaatst te worden bij de sportlidmaatschappen, aangezien tot en met 29 jaar Beekdaelen boven het landelijk gemiddelde presteert. Er rust dus een uitdaging bij het in kaart brengen en faciliteren van de ongeorganiseerde sport alsmede het langer binden van leden aan een sportvereniging.

Ontwikkeling ledenbestand

Ontwikkeling vrijwilligersbestand

3. Beekdaelen inzichtelijk

3.2.2. Cultuur

De culturele verenigingen zijn cruciaal in de vorming van de identiteit van Beekdaelen. Culturele verenigingen in Beekdaelen maken grotendeels gebruik van accommodaties die beheerd worden door een stichting of commerciële exploitant. Naast de enquête heeft de gemeente gesproken met vertegenwoordigers van de grondleggers van deze identiteit, waaronder de schutterijen, ouderenverenigingen, carnavalsverenigingen, harmonieën en fanfares. Uit de enquête en de diverse gesprekken zijn een aantal belangrijke zaken aangekaart:

1. Ledenbestand

Net als de sportverenigingen kampen ook de culturele verenigingen in Beekdaelen met een terugloop van hun leden- en vrijwilligersbestand.

Naast de effecten van corona geven de culturele verenigingen nog een tweetal oorzaken voor een teruglopend ledenbestand en dat zijn: een stoffig imago en weinig aanwas die voornamelijk plaatsvindt uit familiale connecties .

2. Relatie met stichting/beheerder accommodatie

Uit de diepte-interviews met zowel de verenigingen als de stichtingsbesturen/commerciële exploitanten is gebleken dat de relatie tussen de huurder en verhuurder te wensen overlaat. Hier is een mediërende rol voor de gemeente weggelegd. De volgende drietal klachten zijn veelgehoord:

- Gemeenschapshuizen krijgen bardiensten niet meer gevuld

Gemeenschapshuizen ervaren steeds meer moeite om personeel te vinden voor de bardiensten. Tegelijkertijd kan er geconstateerd worden dat de mate van zelfredzaamheid per kern enorm verschilt. Zo zijn er verenigingen die de bardiensten moeiteloos gevuld

krijgen door inzet van eigen leden en daar een vergoeding per consumptie voor ontvangen. Maar er zijn ook gemeenschapshuizen waarbij de verenigingen niet bereid zijn deze bijdrage te leveren.

- Commerciële verhuur geniet regelmatig voorrang.

De exploitaties van gemeenschapshuizen staan mede door de hoge energielasten onder druk. Steeds meer beheerders kijken dan ook naar commerciële (structurele) bezetting van ruimtes, aangezien hiermee hogere inkomsten worden gegenereerd. Tegelijkertijd merken de verenigingen op dat zij met enige regelmaat daardoor geen of beperkt gebruik kunnen maken van bepaalde ruimtes. Gelukkig zijn er ook voorbeelden in Beekdaelen waar de commerciële invulling het culturele verenigingsleven aanvult en vice versa.

- Consumptieprijzen schieten door het dak

Ook de consumptieprijzen in gemeenschapshuizen zijn onderhevig aan inflatie. Zo zijn er inmiddels locaties in Beekdaelen waar een consumptie meer dan €3.00 kost. Het onderstreept het uitdagende speelveld waarin een beheerder momenteel acteert. Constant wordt het verenigingsbelang afgewogen ten opzichte van de baten en lasten van de accommodatie.

3. Energielasten

Ondanks dat de culturele verenigingen grotendeels gebruik maken van accommodaties waarbij de energierekening betaald wordt door de exploitant, ervaren zij toch dezelfde problemen rondom de energielasten zoals ook de sportverenigingen dat doen. Mede doordat stichtingen/beheerders noodgedwongen de gestegen energielasten doorbelasten aan gebruikers.

3. Beekdaelen inzichtelijk

3.3 Beekdaelen als organisatie

Gemeente Beekdaelen beschikt over een vastgoedportefeuille met een aanzienlijke hoeveelheid verouderde panden. In combinatie met de stijgende energielasten en exploitatiekosten, de verduurzamingsopgave en de afnemende bezettingsgraad van deze accommodaties rijst de vraag in hoeverre de gemeente haar huidige portefeuille nog in stand kan houden.

MJOP

Van de 75 panden zijn 48 panden opgenomen in het geactualiseerd meerjaren onderhoudsplan, waarin de staat van de accommodaties en de onderhoudskosten zijn opgenomen voor een periode van tien jaar. Gezien meer gebouwen zijn opgenomen en de stevige inflatie is er een aanzienlijke kostenstijging ten opzichte van het eerder vastgestelde MJOP uit 2019. Dit strategisch kader biedt de ruimte om de keuze te maken in gebouw aantallen om de kerntaak van de gemeente te kunnen blijven uitvoeren en gebouwen die daar niet toe behoren elders onder te brengen.

DMJOP

Aanvullend heeft gemeente Beekdaelen een informatief duurzaam meerjaren onderhoudsplan op laten stellen, dat inzicht biedt in de geschatte kosten van het energieneutraal en gasloos maken van de huidige portefeuille. Indien de gemeente hierin geen wijzigingen doorvoert is een bedrag benodigd van circa €20 miljoen euro.

Schaalvoordeel

In het dossier binnensport, mede door de fusie, ervaart de gemeente momenteel een omslachtig huishoudboekje. De accommodaties in voormalig gemeente Nuth worden beheerd door Gitek B.V., in voormalig gemeente Schinnen door Stichting Exploitaties Sport-accommodaties Schinnen

en in voormalig gemeente Onderbanken doet de gemeente dit zelf. Doordat deze accommodaties bij meerdere partijen zijn belegd, zijn schaalvoordelen niet tot nauwelijks mogelijk, wordt de controle vanwege de aanwezigheid van meerdere partijen omslachtig en verschilt het serviceniveau per accommodatie.

Harmonisatie

Maar bovenal is er een gigantische scheefgroei geconstateerd rondom beheer en exploitatie van gemeenschapsaccommodaties en de daarbij behorende rolverdeling, waarbij er grote noodzaak is aan eenduidig en helder beleid.

Begroting

Naast de inhoudelijke aandachtspunten en constatering en zoals hierboven beschreven zijn er ook financiële uitdagingen voor de gemeente. Door herverdeling van rijksmiddelen wordt er in 2026 een begrotingstekort verwacht voor de gemeente. De inhoudelijke keuzes moeten daardoor ook kostenbewust en binnen de financiële kaders bezien worden.

4. Kernprofielen

In samenwerking met onderzoeksbureau KYBYS heeft gemeente Beekdaelen kernprofielschetsen opgesteld, die inzicht verschaffen in de identiteiten van de kernen van Beekdaelen. Het doel van deze kernprofielschetsen is enerzijds de bevestiging of ontkrachting te verkrijgen van de opgehaalde informatie bij verenigingen en stichtingen over de betreffende kern en anderzijds onderlinge opvallende verschillen te identificeren en waar nodig beleidsmatig te acteren middels maatwerk op diverse thema's. In de bijlage zijn alle kernprofielschetsen terug te vinden. In dit hoofdstuk worden de meest opmerkelijke zaken uitgelicht.

Data

Uit de gebruikte gegevensbronnen blijkt dat niet alle gegevens op kernniveau (15 kernen) beschikbaar zijn. Dit heeft onder andere te maken met de CBS wijken/buurt indeling. Desondanks zijn een aantal cijfers vanuit de kernprofielschetsen geanalyseerd om te bezien of er relaties te leggen zijn tussen cijfers over sociaal economische status, wekelijkse sportbeoefening en het aantal sportaccommodaties dat een kern telt. Hieronder volgen een aantal inzichten.

Relatie inkomensniveau vs. wekelijkse sportdeelname

Uit de kernprofielschetsen blijkt dat er een relatie bestaat tussen het inkomensniveau en wekelijkse sportdeelname. De kernen die lager scores op inkomensniveau scores ook lager op wekelijkse sportdeelname. De aanname die daarbij gemaakt kan worden is dat mensen met een lager inkomen lastiger is om deel te nemen aan wekelijkse sportmomenten.

Relatie inkomensniveau vs. lid van vereniging

Uit de kernprofielschetsen blijkt dat er geen relatie bestaat tussen het inkomensniveau en het lid zijn van een vereniging. De aanname is dat er meerdere factoren bepalend zijn of een inwoner van een kern lid is van een vereniging. Inkomen is dus niet per definitie de doorslaggevende factor.

Relatie wekelijkse sportdeelname vs. lid van vereniging

Uit de kernprofielschetsen blijkt dat er geen relatie zit tussen wekelijkse sportdeelname en het lid zijn van een vereniging. De aanname die daarbij gemaakt kan worden is dat er meerdere factoren, zoals de binding met het eigen dorp en verenigingsleven, belangrijkere factoren zijn.

Relatie aantal sportaccommodaties in kern vs. lid van vereniging

Uit de kernprofielschetsen blijkt dat er geen relatie zit tussen het lid zijn van een vereniging en het aantal sportaccommodaties. De aanname die daarbij gemaakt kan worden is dat er meerdere factoren, zoals de binding met het eigen dorp en verenigingsleven, belangrijkere factoren zijn.

Algemene constatering:

Geconstateerd kan worden dat op basis van vorenstaande relaties het aantal sportaccommodaties in een kern niet bepalend is voor de sportdeelname of het lid zijn van een vereniging. De data laat zien dat het inkomensniveau waarschijnlijk wel relaties heeft met de sportdeelname. Om de sportdeelname te vergroten is er aandacht en ondersteuning nodig op dit vlak voor inwoners met een lager inkomen. Bij voorkeur wordt daarbij het lokale verenigingsleven betrokken om het percentage verenigingsleden te verhogen (denk bijv. aan de Rijke schooldag pilot in Schinveld).

5. Aanpalend beleid

De visie in hoofdstuk 6. is opgesteld op basis van de meest belangrijke beleidsnotities van gemeente Beekdaelen. Hieronder volgt een korte opsomming van de strekking van deze notities en de basis die daarmee gecreëerd is voor het strategisch accommodatiebeleid.

1. Cultuurbeleid Beekdaelen

Kunst en cultuur geven zowel vorm aan ons gezamenlijk verleden, als ook aan onze toekomst. Ze verwoorden en verbeelden onze identiteit. Kunst en cultuur bevorderen ontmoetingen en dragen bij aan de sociale cohesie. Door in aanraking te komen met kunst en cultuur raken mensen geïnspireerd, wordt het blikveld verruimd en komen talenten tot bloei. Kunst en cultuur verrijkt.

2. Beweegdaelen en het Sportakkoord 2.0

In de gemeente Beekdaelen streven we naar een gezonde en groene samenleving waarin iedereen de kans krijgt op een gezonde en vitale leefstijl. Samen met inwoners, verenigingen, ondernemers en maatschappelijk partners stimuleren we een gezonde omgeving, zodat inwoners gezond en vitaal kunnen opgroeien en leven in Beekdaelen.

In elke levensfase (van 0 tot 100) wordt een gezonde en vitale levensstijl gestimuleerd, met een focus op een kansrijke start voor iedereen. Jong geleerd is oud gedaan en daarom zorgen we voor een gezonde en actieve basis voor kinderen in Beekdaelen. Sport en bewegen worden daarvoor als middel ingezet. Fysiek bewegen is gezond. Het zorgt voor plezier en het draagt bij aan (talent)ontwikkeling. Maar figuurlijk in beweging komen en meedoen is net zo belangrijk en brengt mensen samen. Zo draagt het bij aan de saamhorigheid en cohesie in de dorpen en gaat eenzaamheid tegen.

Iedereen kan op zijn of haar niveau meedoen, met en zonder beperking, jong en oud. Dat betekent ook maatwerk bieden aan inwoners, die meer ondersteuning nodig hebben om mee te doen. En we creëren ruimte voor inwoners om zelf initiatief te nemen om bij te dragen aan een gezonde leefomgeving.

Het doel en de rol van het *Sportakkoord 2.0* in deze is:

- Verbinden: we werken integraal en verbinden diverse beleidsterreinen met elkaar. Sport wordt als middel ingezet en daarbij betrekken we zoveel mogelijk partners.
- Verbreden: iedereen in Beekdaelen krijgt de kans om een gezonde keuze te maken, waarbij er aandacht is voor specifieke doelgroepen waarvoor maatwerk geboden wordt.
- Verduurzamen: we willen de aanpak verduurzamen en borgen, door partners en inwoners een actieve rol te geven en hen daar waar mogelijk te helpen en coachen. Zo zorgen we samen voor betrokkenheid en een duurzame aanpak.

5. Aanpalend beleid

Vernieuwen: we staan niet stil en zijn in beweging. We durven te vernieuwen, verrassen en nieuwe kansen te benutten. Samen met alle betrokken partijen op het gebied van sport en bewegen binnen de gemeente zijn er een aantal belangrijke thema's benoemd. Thema's waar we samen de schouders onder gaan zetten:

1. Gezond opgroeien
2. Iedereen doet mee
3. Gezonde omgeving

Bij deze thema's worden concrete acties geformuleerd om mee aan de slag te gaan. In de spelregels van het sportakkoord staat omschreven hoe we de uitvoering van deze acties willen realiseren, kijkend naar de organisatie, communicatie en financiën. Zo zorgen we er samen voor dat het sportakkoord een succes wordt.

3. Hoeskamers

In het coalitieakkoord is de ambitie uitgesproken om in elke kern een Hoeskamer te starten. Met deze vrij toegankelijke voorzieningen gericht op het bevorderen van ontmoeting van inwoners wordt getracht eenzaamheid tegen te gaan en het stimuleren van vaardigheden op het behouden van zelfstandig functioneren en wonen. Terwijl op sport de focus gelegd wordt op de centralisatie, wordt wat betreft gemeenschapsvoorzieningen en hoeskamers ingezet op lokale aanwezigheid.

4. Maatschappelijke dienstverlening

In de gemeente Beekdaelen werken we aan het bevorderen en behouden van vitale en gezonde inwoners. Daarbij geloven we in eigen kunnen en de veerkracht van onze inwoners. Zij willen zelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen leven, en veel van hen weten dit te organiseren samen met de mensen in hun omgeving. We bouwen aan een stevige sociale basis waarin mensen in staat worden gesteld om zelf hulpvragen op te lossen, en waarin alle inwoners van Beekdaelen omkijken naar degenen met hulpvragen: samenredzaamheid.

Wanneer een inwoner of gezin (tijdelijk) professionele ondersteuning nodig heeft, wordt deze dichtbij in de omgeving van de inwoner geboden. Het aanbod van diensten is toegankelijk en beschikbaar voor alle inwoners van alle kernen van Beekdaelen. De gemeente heeft de ambitie om de beweging naar de voorkant te versterken. Hulp en ondersteuning is zo licht als mogelijk, maar zo intensief als nodig. Het uitgangspunt voor passende ondersteuning is dat aanbieders inzetten op het versterken van de eigen regie en eigen kracht van de inwoner en het netwerk, omdat we als gemeente geloven dat we daarmee de beweging naar de voorkant kunnen maken.

5. Aanpalend beleid

De sociale basis zien we als een belangrijk instrument dat hiervoor wordt ingezet. Zo werken we aan het (behouden en) versterken van de vitaliteit en gezondheid van inwoners in de brede zin, zodat we gezondheidsverschillen kunnen verkleinen. Wij staan voor het maken van verbindingen tussen burgers, (zorg)organisaties, verenigingen, hulpverleners, tussen formele en informele hulp en tussen alle maatschappelijke levensdomeinen.

5. Duurzaamheid

Het Nationaal Klimaatakkoord, Parkstad Limburg Energie Transitie (PALET) en de Transitievisie Warmt 2.0 stellen de doelen om naar een aardgasvrije, circulaire en energieneutrale gemeente te werken. Dit alles om ons klimaat en leefomgeving te beschermen.

Gemeente Beekdaelen wil hierin het voorbeeld geven en daarmee de eigen accommodaties verduurzamen waarin circulariteit een rode draad is door het geheel, zowel in bouw als gebruik.

Doelstellingen:

- In 2030 is de doelstelling om 50% aardgas te besparen binnen de eigen accommodaties. Dit willen we bereiken door te investeren in de accommodaties waarin de verduurzamingsmaatregelen zich terugverdienen.
- In 2040 is de doelstelling om een energieneutrale gemeente te zijn met daarin ook energie neutrale accommodaties
- In 2050 is de doelstelling om het volledig accommodatiebestand aardgasvrij te hebben.

Na vaststelling van het accommodatiebeleid zal er gewerkt worden aan een uitvoeringsnota waarin een doorvertaling gemaakt wordt. Daarin worden ook de duurzaamheidsambities opgenomen en vertaald op accommodatie niveau. Dit gebeurt op basis van bovenstaande ambities.

5. Aanpalend beleid

6. Koppeling naar het accommodatiebeleid

Zoals te lezen in de visie van het accommodatiebeleid wordt ingezet op het realiseren van structurele ontmoeting op diverse manieren. Bij sport wordt dit gedaan door een centralisatie van activiteiten, een ontdubbeling van functies dat ruimte biedt voor strategische visies bij verenigingen en het creëren van hoogwaardige accommodaties die uitnodigend zijn voor de (on)georganiseerde sporter om zowel lid te worden en te blijven. Hierin wordt gekeken naar de verschillende levensfasen en hoe de multifunctionele activiteiten daaraan complementair gemaakt kunnen worden.

Wat betreft cultuur- en gemeenschapsaccommodaties wordt dit gedaan door de lokale aanwezigheid van laagdrempelige initiatieven, zoals gemeenschapsaccommodaties en hoeskamers. Eveneens staan de komende jaren in het teken van het vinden van de juiste vorm voor een gemeenschapsvoorziening. De samenleving en haar behoeften veranderen en gemeenschapsaccommodaties dienen daarin mee te veranderen. Waar in de ene kern wellicht behoefte is aan een grote oefenzaal, heeft een andere kern juist behoefte aan een kleinschalige accommodatie. Deze exercitie zal samen met de stichtingsbesturen ondergaan worden, zodat iedere kern een toereikende ontmoetingsplek huisvest die kan rekenen op een evenredige bijdrage vanuit de gemeente.

Om de visie en doelstellingen te realiseren dienen keuzes te worden gemaakt. Keuzes die niet gemakkelijk maar wel noodzakelijk zijn om op de lange termijn een aantrekkelijke plattelandsgemeente te zijn voor jong én oud. Alvorens in de volgende hoofdstukken de kaders benoemd staan per cluster, is in hoofdstuk 6 op basis van alle input een visie opgesteld waarmee de lange termijn staat weergegeven. In de hoofdstukken daarna worden de hoofd- en cluster specifieke uitgangspunten besproken die zorgen voor een robuuste vastgoedportefeuille van de gemeente, maar bovenal een portefeuille die oog heeft voor de maatschappelijke ontwikkelingen en voorziet in de uitdagingen in onze samenleving.

6. Visie op accommodatiebeleid

Zoals uit de voorgaande hoofdstukken al is gebleken, is Beekdaelen met 15 kernen en een totale oppervlakte van 78,49 km² een gemeente met zeer uiteenlopende identiteiten en kwaliteiten. Op basis van vorenstaande informatie, opgehaalde input, aanpalend beleid en data is de volgende visie opgesteld. Vervolgens zal er in de hoofdstukken daarna ingegaan worden op specifieke kaders per cluster.

1. Kwalitatieve sportaccommodaties

De gemeente streeft naar kwalitatieve goede sportvoorzieningen die uitnodigend zijn om te sporten en voldoen aan de behoefte van de hedendaagse verenigingen en leden maar ook met het oog op individuele sporters, met als doel om sporters langer aan de club te binden. Zoals het herijkt Sportakkoord onderstreept, is men bereid (extra) te betalen voor kwaliteit en flexibiliteit. Er worden steeds hogere eisen gesteld aan de kwaliteit van sportvoorzieningen en consumentengedrag maakt zijn intrede in het verenigingsleven. Gelet op de vrijwilligersproblematiek zijn het ontdebellen van activiteiten en realisatie van robuuste verenigingen een belangrijk aspect binnen het accommodatiebeleid.

2. Focus op toekomstige generaties

De gemeente zet in op een passend activiteiten aanbod voor toekomstige generaties in Beekdaelen, waardoor het aantrekkelijk wordt voor jongeren en jonge gezinnen om zich te huisvesten in de karakteristieke kernen van Beekdaelen. Om te zorgen dat de diverse activiteiten voor Beekdaelen behouden blijven zal gestuurd worden op samenvoeging van verenigingen en gebruik van accommodaties als op korte en middellange termijn onvoldoende bestaansrecht verwacht wordt. Aanvullend wordt ingezet op het creëren van multifunctionele accommodaties, omniverenigingen en het faciliteren van de ongeorganiseerde sporter. De komende jaren levert de gemeente een forse inspanning om de ongeorganiseerde sport(er) in kaart te brengen en waar mogelijk te faciliteren. Wanneer er gesproken mag worden van een passend en toereikend activiteiten aanbod is afhankelijk van de snelheid waarmee deze opgave gerealiseerd wordt.

3. Zelfregie in de kernen

De gemeente zet in op zelfsturing op de eigen leefomgeving. Dit betekent ook het eigenaarschap over durven te dragen aan de kern. Zodoende zal het maatschappelijk vastgoed niet langer alleen van de gemeente zijn maar ook van de inwoners/verenigingen van Beekdaelen. We leggen de verantwoordelijkheid waar deze thuishoort, namelijk in de kern.

6. Visie

4. Ontmoeting dichtbij

Gemeente Beekdaelen vindt het van groot belang dat inwoners elkaar in de eigen kern kunnen ontmoeten. Zeker voor kwetsbare doelgroepen en ouderen zijn laagdrempelige gemeenschapsvoorzieningen als een hoeskamer en eettafel van groot belang. De gemeente beschikt over verschillende instrumenten om deze ontmoeting te faciliteren. Dat kan door middel van de inzet van maatschappelijk vastgoed, maar dat is niet per definitie noodzakelijk. Op basis van behoefte en maatwerk wordt gekeken wat nodig is in de kern.

5. Culturele ondersteuning

De gemeente ziet dat inwoners zich verenigen in culturele verenigingen. Samen oefenen ze hun talent voor muziek, beeldende kunst, cultuur, theater of volkscultuur en zetten dat in voor de gemeenschap waarin ze leven. We zien dat deze verenigingen vaak meer kerngebonden zijn en belang hebben bij lokale locaties voor het beoefenen van hun activiteiten en deze leefbaar te maken voor de kern.

7. Hoofduitgangspunten

7.1 Hoofduitgangspunten

Op basis van alle diepte-interviews, de gemeentelijke enquête, KISS-rapportage, input van stakeholders, de kernprofielschetsen, de verduurzamingsopgave, het stijgend MJOP, het aangekondigd begrotingstekort, de opgestelde visie en trends en ontwikkelingen zijn overkoepelende en cluster specifieke kaders opgesteld, die de basis vormen van het strategisch accommodatiebeleid.

Gemeente Beekdaelen zet in op de volgende drie hoofduitgangspunten:

- 1:** *Het aantal accommodaties in gemeentelijk eigendom wordt verminderd.*
- 2:** *De bezettingsgraad van accommodaties wordt geoptimaliseerd.*
- 3:** *Multifunctionaliteit wordt de norm.*

7.1.1 Vermindering accommodaties

Gemeente Beekdaelen zet in op het afslanken van de vastgoedportefeuille en keert terug naar de core business. Dit betekent onder andere bij mogelijke investeringsvraagstukken en hoge onderhoudskosten het volgende:

- Biedt een capaciteitoverschot bij een andere accommodatie mogelijkheden voor het investerings- of onderhoudsvraagstuk?
- Indien er een vraagstuk voorligt voor een geheel nieuwe accommodatie:
 - Dan wordt deze enkel overwogen wanneer een toekomstbestendige exploitatie hier onderdeel van uitmaakt en de bestaande locatie komt te vervallen.
- Afstoten van accommodaties die niet behoren tot de kerntaken van de gemeente, zoals woonhuizen, horecagelegenheden en leegstaande panden.

7.1.2 Bezettingsgraad

Gemeente Beekdaelen heeft een fors aantal accommodaties in eigendom met een lage bezettingsgraad. Zodoende zet de gemeente in op:

- Samenwerking tussen of samenvoeging van verenigingen in gebouwen met een lage bezettingsgraad. Verenigingen die zich niet conformeren aan dit uitgangspunt dienen rekening te houden met een lager onderhoudsniveau van hun accommodatie en mogelijk risico van sluiting.
- Clustering van activiteiten, zowel cluster- als dorpsoverstijgend. Hierbij rekening houdend met de bereikbaarheid en een evenwichtige spreiding van functies en accommodaties.

7.1.3 Multifunctionaliteit

Met het oog op de verduurzamingsopgave zet Gemeente Beekdaelen in op clustering en combinatie van activiteiten, resulterend in een kleinere vastgoedportefeuille. Dit betekent:

- Multifunctionele accommodaties worden het uitgangspunt, zowel bij renovatie, nieuwbouw of uitbreiding. Dit draagt bij aan de betaalbaarheid van de verduurzamingsopgave.

8. Clusterspecifieke kaders

8.1.1 Voetbal & Hockey

Momenteel beschikt gemeente Beekdaelen over 10 voetbalclubs en één hockeyvereniging. Opgemerkt hierbij dient te worden dat een groot deel van deze verenigingen kampt met een ledendaling, tekorten aan vrijwilligers en sterk verouderde accommodaties.

Geconstateerd op basis van het gebrek aan vitaliteit van een aantal verenigingen in combinatie met toekomstige investeringen op deze locaties wordt voorgesteld te werken naar inkrimping van het aantal voetbalaccommodaties.

In 2021 waren circa 2700 inwoners uit Beekdaelen lid van een voetbal- of hockeyvereniging. Daarbij kampen sportverenigingen in Beekdaelen met één grote opgave: hoe houden wij leden boven de 30 jaar betrokken bij de vereniging.

Tot en met 29 jaar zijn inwoners van Beekdaelen procentueel meer lid van een sportvereniging dan landelijk het geval is. Echter, leden die 29 jaar of ouder zijn en daarmee vaak in een andere levensfase terecht komen haken in Beekdaelen bovengemiddeld af. Aanvullend worden de eisen van mensen aan een accommodatie steeds hoger en is men bereid verder te reizen zoals ook onderstreept in het reeds herijkt Sportakkoord Beekdaelen.

Opgave

Er rust de gemeente en deze verenigingen een opgave om leden te werven naar kwalitatief sterke multifunctionele accommodaties, die gericht zijn op het aantrekken en behouden van leden door middel van een divers activiteiten aanbod dat zowel georganiseerd als ongeorganiseerd verenigt. Een accommodatie trekt mensen, een multifunctionele kwalitatieve accommodatie met een regionaal karakter trekt én behoudt hen. Voorgesteld wordt om in Beekdaelen toe te werken naar zulke multifunctionele accommodaties

en waar mogelijk omniverenigingen, waarbij functies worden ontdebeld. Op het gebied van voetbal en hockey worden deze middels de volgende kaders gerealiseerd:

Cluster specifiek: voetbal & hockey

1. *Beekdaelen zet in op reductie en clustering, hetgeen leidt tot hogere kwaliteit, kostenefficiëntie én een toename in de haalbaarheid van de verduurzamingsopgave.*
2. *De bepaling van het totale aantal benodigde voetbal- en hockeyvelden (wedstrijd- en trainingsvelden), net als het aantal kleedkamers, wordt naast intensiteit vastgesteld conform de behoeftebepaling van de KNVB, VNG en VSG.*
3. *Toekomstige investeringen worden enkel uitgevoerd indien in alle redelijkheid gesteld kan worden dat de vitaliteit van een vereniging de afschrijvingstermijn van een investering overstijgt.*
4. *Beekdaelen investeert niet langer in voetbalverenigingen met minder dan 200 spelende leden*. Deze verenigingen worden gestimuleerd tot clustering of een bruikleenovereenkomst aangeboden, waarmee zij zelf verantwoordelijk worden voor toekomstig onderhoud en renovaties. Onderdeel van de keuze om autonoom voort te bestaan is een eenmalige uitkering vanuit MJOP budget waarna de vereniging zelfstandig verder gaat.*
5. *Bij toekomstige veldrenovatie wordt onderzocht, op basis van de veldintensiteit, of een grasveld sportief en economisch wenselijker is.*
6. *Voetbal en hockey worden gezien als kern overstijgende activiteiten.*

*Onder spelende leden wordt verstaan leden die wekelijks of met regelmaat voetballen in zowel door de sportbond georganiseerde wedstrijden als door de club georganiseerde partijen (mits structureel). Kortom, leden (dus ook trainers, jeugdleiders en elftalbegeleiders) die daadwerkelijk **op het veld** aanwezig zijn.

8.1.2 Tennis

Momenteel beschikt de gemeente Beekdaelen over zes tennisverenigingen: TC De Waterkoel, TPV De Dassenburcht, TC Oirsbeek, LTC Rackets, TC Merkelbeek en TC Schinveld.

Met uitzondering van TC De Waterkoel hebben al deze verenigingen meegewerkt aan het onderzoek 'De toekomst van tennis in Beekdaelen', waarvan het visiedocument op 27 juni 2023 werd aangenomen door de gemeenteraad van Beekdaelen. In dit visiedocument is het voornemen beschreven dat Beekdaelen inzet op centralisatie van tennis in 'Beekdaelen-Zuid' en 'Beekdaelen-Noord'. De ontwikkelingen en inzet op centralisatie in dit document zijn in lijn met de strategische doorkijk van de KNLTB (2022 - 2026), die onderstreept dat tennis een grensoverstijgend karakter geniet en een versnipperd aanbod kenmerkt als mogelijke bedreiging voor de sport.

Vanzelfsprekend zal de beoogde nieuwe voorziening dienen te voldoen aan het multifunctioneel karakter waarbij ongeorganiseerde en georganiseerde sporters en recreanten structureel geprikkeld worden om de accommodatie en locatie an sich te bezoeken.

Aanvullend op het visiedocument worden er in het accommodatiebeleid kaders opgesteld voor een heldere rolverdeling tussen de verenigingen die wensen te participeren in het fusietraject en de verenigingen die vanwege hun autonome status mogelijk anders besluiten,

Cluster specifiek: Tennis

1. Beekdaelen zet in op clustering van accommodaties zoals beschreven in het visiedocument 'De toekomst van tennis in Beekdaelen'. Dit leidt tot hogere kwaliteit, kostenefficiëntie, een toename in de haalbaarheid van de verduurzamingsopgave en van het aantal tennissers in Beekdaelen.
2. Gemeente Beekdaelen, gelet op ontwikkelingen in omliggende gemeenten, investeert op enkel twee locaties in Beekdaelen in tennis en padel:
 - Beekdaelen-Zuid: TPV De Dassenburcht
 - Beekdaelen-Noord: fusievereniging TCO/TC Merkelbeek
3. Het aantal benodigde banen wordt bepaald volgens de richtlijn van de KNLTB, waarbij rekening gehouden wordt met mogelijke knelpunten die de banendruk beïnvloeden, zoals competitie- en toernooigebruik, trainingen en evenementen.
4. Racketsport wordt gezien als een kernoverstijgende sport.
5. Toekomstige investeringen worden enkel uitgevoerd indien de vitaliteit van een vereniging en toekomstperspectief de afschrijvingstermijn van de investering overstijgt.
6. Gemeente Beekdaelen wijkt niet af van het visiedocument en voert enkel onderhoud uit bij tennisaccommodaties in eigendom. Hetzelfde geldt voor toekomstige investeringen.

**Bovenstaande cluster specifieke kaders zijn tot stand gekomen na uitgebreid onderzoek uitgevoerd door KYBYS én diverse klankbordsessies met de KNLTB en tennisverenigingen in Beekdaelen. Het resultaat van dit onderzoek is te lezen in het door de gemeenteraad van Beekdaelen aangenomen visiedocument 'De toekomst van tennis in Beekdaelen'.*

8.1.3 Gemeenschapsaccommodaties

In gemeente Beekdaelen bevinden zich 21 accommodaties met een belangrijke functie binnen de kern. Zoals bekend zijn niet al deze accommodaties in gemeentelijk eigendom en variëren de structuren wat betreft beheer en onderhoud enorm. Gemeente Beekdaelen wil voor zover mogelijk, net als bij de buitensport, een gelijk speelveld creëren maar nóg veel belangrijker: ontmoeting realiseren voor (kwetsbare) groepen en ouderen.

Tegelijkertijd wordt net als bij de andere domeinen kritisch gekeken naar bezetting, zelfsturing en de relatie met de gemeente.

Van de 21 gemeenschapsaccommodaties (overzicht in bijlage) zijn de eigendomssituaties als volgt:

- 8 in eigendom gemeente (waarvan 2 i.c.m. binnensport)
- 1 deels in eigendom gemeente in combinatie met kerk
- 12 in eigendom van stichtingen of commerciële exploitanten

Met al deze gemeenschapsaccommodaties zijn veelvuldig gesprekken gevoerd om met een strategische blik te kijken naar de toekomst. Niemand weet beter wat er qua accommodatie nodig is in de kern om deze vitaal te houden dan de inwoners en gebruikers zelf. Door de verantwoordelijkheid terug te leggen in de kern, krijgt zij direct inspraak op de leefomgeving en de invulling van de ontmoetingsplek.

Harmonisatie

Mede door een historische scheefgroei is het een uitdagend proces gebleken om te komen tot één oplossing in lijn met de gewenste zelfsturing en harmonisatie. Gedurende het onderzoek naar de gemeenschapshuizen is veelal geconstateerd: teleurstellende bezettingsschema's, capaciteitoverschotten en wisselende bereidheid bij verenigingen om te participeren in beheer van de accommodatie.

Gemeenschapshuizen zijn in de loop der jaren over het algemeen genomen te groot geworden voor de hoeveelheid mensen die zij bedienen. De ledenaantallen van de verenigingen in deze gebouwen loopt terug en ontmoeting vindt steeds vaker plaats in een commerciële setting.

In de ontwikkeling van deze nota zijn meerdere scenario's uitgewerkt waarbij een geharmoniseerde situatie ontstond. Echter, gelet op onder andere de opdracht vanuit de gemeenteraad om deze nota binnen de huidige financiële kaders uit te voeren zijn een aantal van deze scenario's in de werkelijkheid niet uit te voeren. Tegelijkertijd wil de gemeente recht doen aan de leefbaarheid in alle kernen. De meest haalbare wijze om daaraan te voldoen is middels een **structurele** onderhoudsbijdrage uit te keren aan culturele of gemeenschapsaccommodaties in Beekdaelen.

Aanvullend op de onderhoudsbijdrage worden er kaders voorgesteld die gelden voor de toekomstige rolverdeling tussen gemeente, stichtingsbesturen, gemeenschapsaccommodaties en toekomstige investeringsvraagstukken.

Wanneer de onderhoudsbijdrage wordt geïmplementeerd, dan betekent dit niet per definitie dat de gemeente in toekomstige situaties geen (financiële) steun meer verleent. Wel betekent dit dat er voor het eerst een gelijkheidsbeginsel is. Daarnaast worden er aanvullend cluster specifieke kaders voorgesteld die zorgen voor de gewenste eenheid, structuur en verwachtingenmanagement wat betreft toekomstige investeringen.

Op basis van de geconstateerde bezettingsschema's, de gewenste zelfsturing en de teruglopende ledenaantallen zijn de volgende kaders opgesteld:

Cluster specifieke kaders: Gemeenschapsaccommodaties

1. Iedere kern verdient een ontmoetingsplek, maar een ontmoetingsplek betekent niet per definitie een accommodatie in gemeentelijk eigendom.

2. Elke gemeenschapsaccommodatie (uitgezonderd volledig in commercieel eigendom) krijgt een structurele onderhoudsbijdrage die bekostigd wordt uit de optelsom van de gemeenschapsaccommodaties die in het MJOP zijn opgenomen.

3. De onderhoudsbijdrage wordt berekend op basis van het aantal vierkante meters van de accommodatie maal de categorie 'technische staat' waartoe deze behoort. De volgende drie categorieën zijn opgesteld om de hoogte van de onderhoudsbijdrage mede te bepalen:

1. Nieuwbouw
2. Gedateerd
3. Sterk verouderd

Aanvullend zijn er voorwaarden opgesteld voor de onderhoudsbijdrage, waarop de gemeente zal handhaven*

4. Wanneer het een kern niet lukt de gemeenschapsaccommodatie te continueren ondanks de onderhoudsbijdrage, wordt onderzocht hoe de functies elders kunnen worden ondergebracht. De gemeente heeft in dit verkenningsproces enkel een ondersteunende rol. Vrijvallende MJOP middelen worden in dat geval ingezet om de onderhoudsbijdrage te verstevigen.

5. De gemeente verstrekt na overdracht van eigendom geen exploitatiebijdrages aan gemeenschapsaccommodaties.

6. Bij toekomstige investeringsvraagstukken (nieuwbouw uitgezonderd), financiert de gemeente maximaal 50% van de totale investering, op voorwaarde dat er in alle redelijkheid niet verwacht mag worden dat de onderhoudsbijdrage toereikend is om de investering uit te voeren. Aanvragers worden derhalve geacht andere fondsen dan wel investeerders te werven.

7. Aanvragers dienen vooraf een uitgebreid plan van aanpak in waarin duidelijk onderbouwd wordt waarom de huidige situatie in alle redelijkheid niet valt te continueren.

8. De gemeente draagt enkel financieel bij wanneer in alle redelijkheid aangetoond kan worden dat de levensvatbaarheid van de exploitatie (minimaal sluitend) op zijn minst gelijk is aan de afschrijvingstermijn van de investering.

9. Voor nieuwbouwprojecten gelden de hoofduitgangspunten.

*

3.1 Elke twee jaar vindt er een evaluatiegesprek plaats, waarin het stichtingsbestuur verantwoording aflegt over de besteding van de onderhoudsbijdrage.

3.2 Wanneer een gemeenschapsaccommodatie, om wat voor een reden dan ook, besluit de onderhoudsbijdrage structureel aan niet-onderhoud gerelateerde zaken te besteden, behoudt de gemeente het recht om bij een investeringsverzoek een financiële bijdrage te weigeren en mogelijk de bijdrage te discontinueren.

3.3 Bij gemeenschapsaccommodaties waarmee momenteel nieuwbouw wordt besproken, wordt de onderhoudsbijdrage tijdelijk gereserveerd ten behoeve van de uiteindelijke realisatie.

8.1.4 Binnensport

Met twee sportzalen, elf sport- en gymzalen en één turnhal beschikt Beekdaelen over een ruim aanbod. Net als bij een deel van de gemeenschapshuizen verkeren diverse binnensportlocaties van Beekdaelen in verouderde staat en kampen met een zeer lage bezettingsgraad. Tevens worden de binnensportaccommodaties door diverse partijen beheerd, waardoor er weinig tot geen mogelijkheden ontstaan voor schaalvoordeel.

Ondanks de lage bezettingsgraad van de gymzalen is het afstoten van deze locaties ingewikkeld, vanwege het aanbieden van gymonderwijs en de verplichtingen daartoe. Desalniettemin wordt voorgesteld te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is de activiteiten in locaties met een uiterst lage bezettingsgraad elders te huisvesten.

Aanvullend is gedurende het onderzoek naar de binnensport van Beekdaelen geconstateerd dat de huidige tarieven die gelden voor verenigingen uit Beekdaelen sterk afwijken van het landelijk gemiddelde voor 'niet-stedelijke gebieden' alsmede omliggende gemeenten. Voorgesteld wordt om verder in kaart te brengen hoe de subsidieverordeningen van de in de volgende paragraaf opgenomen gemeenten zich verhoudt tot die van Beekdaelen, om zodoende te concluderen of en mogelijk met hoeveel de tarieven voor binnensportverenigingen in Beekdaelen verhoogd dienen te worden.

Tarieven

Op dit moment betalen verenigingen in Beekdaelen €19,00 per uur voor een sporthal en €7,00 per uur voor een gymzaal. Hierbij wordt de beheerder uit voormalig gemeente Nuth in 2023 eenmalig gecompenseerd voor de lagere tarieven aldaar, resulterend in een compensatie van circa €56.000,00.

Gemiddeld gezien betalen gebruikers van binnensportaccommodaties van gemeenten Gulpen-Wittem, Voerendaal, Vaals, Eijsden-Margraten, Meerssen en Simpelveld de volgende tarieven:

- Gymzaal verenigingstarief: €13,00
- Gymzaal commercieel: €20,79
- Sporthal verenigingstarief: €36,51
- Sporthal commercieel tarief: €61,45*

* Slechts één van bovenvermelde gemeenten hanteert een commercieel tarief voor sporthallen

In vergelijking met het landelijk onderzoek 'Huurtarieven monitor gemeentelijke sportaccommodaties 2022' van het Mulier Instituut verschillen de gemeentelijke gemiddeldes hierboven niet significant van de tarieven voor 'niet-stedelijke gebieden' in het onderzoek. Die zijn namelijk als volgt:

• Gymzaal verenigingstarief:	€12,29
• Gymzaal commercieel:	€23,77
• Sporthal verenigingstarief:	€37,37
• Sporthal commercieel tarief:	€75,86

Constaterende dat de tarieven in Beekdaelen sterk differentiëren ten opzichte van de overige gemiddeldes, wordt voorgesteld in 2024 uitgebreid onderzoek te plegen naar de geldende subsidieregelingen in omliggende gemeenten, alvorens een voorstel wordt opgesteld om de tarieven te verhogen. Het streven is om in de uitvoeringsnota 2024 hiervoor een voorstel te doen.

Naast de tarieven en de beperkende factor van schoolgebruik worden de volgende kaders voorgesteld:

Cluster specifieke kaders: Binnensport

1. Bij binnensportaccommodaties met een lage bezettingsgraad vindt sober doelmatig onderhoud plaats. Er is sprake van een lage bezettingsgraad wanneer het jaarlijks gebruik van de locatie minder is dan 70% van de VNG en NOC*NSF richtlijnen.

2. Bij binnensportaccommodaties met een lage bezettingsgraad en hoge onderhoudskosten wordt onderzocht in hoeverre het mogelijk is de activiteiten elders onder te brengen, zodat op termijn afstoten wel plaats kan vinden.

3. Net als bij buitensport wordt ook bij binnensportaccommodaties ingezet op multifunctioneel gebruik. Oftewel, breder dan enkel sport en onderwijs.

4. Bij mogelijke renovatie of nieuwbouw van een binnensportaccommodatie wordt ingezet op multifunctioneel gebruik.

5. Het beheer van binnensportaccommodaties in gemeentelijk eigendom komt voor zover mogelijk en wenselijk per 01-01-2025 bij één partij te liggen om schaal- en efficiëntievoordelen te behalen. Een voorstel hiervoor wordt gedaan in de uitvoeringsnota.

9. Financiën

De financiële insteek van het strategisch accommodatiebeleid is om het accommodatiebeleid vorm te geven binnen de financiële kaders van de begroting. De voorgestelde uitgangspunten in de vorige hoofdstukken liggen daarmee ook in lijn. Dat betekent overigens niet dat er nooit meer nieuwbouw of vernieuwbouw projecten in de gemeente Beekdaelen zullen voorkomen. Op basis van de hoofduitgangspunten en aanvullende cluster-specifieke uitgangspunten is er een “meetlat” waarlangs toekomstige aanvragen kunnen worden gelegd. Echter, om een juist financieel kader te hebben is het noodzakelijk om alle verwachte aan de accommodatie gerelateerde kosten ook daadwerkelijk in volledigheid op te nemen in de begroting. Hieronder wordt toegelicht welke stappen daarvoor ondernomen moeten worden:

Toekomstige renovaties voetbalvelden en hockey:

In de begroting 2024 zijn de vervangingsinvesteringen of renovatie-investeringen meerjarig financieel vertaald. Géén van de voormalige gemeenten (Nuth, Onderbanken en Schinnen) heeft deze investeringen geraamd in de begroting. Op basis van incidentele besluiten is steeds budget vrij gemaakt om de investeringen uit te voeren. Om een totaalbeeld van de financiële impact te krijgen van alle accommodatiekosten in de gemeente Beekdaelen is het opportuun om deze investeringen voor de toekomst wel op te nemen.

Deze correctie op de vervangingsinvesteringen is inmiddels verwerkt in de Begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027. De Begroting is vastgesteld in de raadsvergadering van 14 november 2023.

Nieuw MJOP:

Het MJOP wordt in dezelfde raadsvergadering aan de gemeenteraad aangeboden als de nota accommodatiebeleid. Deze herijking van het vastgoed is een actualisatie van de omvang van de vastgoedportefeuille, de staat van de accommodaties en tevens een actualisatie van de onderhoudskosten op basis van het huidige prijspeil.

Omdat de vastgoedportefeuille is veranderd en er extreme prijsstijgingen hebben plaatsgevonden t.o.v. het huidige meerjaren-onderhoudsprogramma dient er een nieuw MJOP vastgesteld te worden om het onderhoud op een juiste manier uit te kunnen voeren. Na vaststelling is dat het nieuwe kader waar vanuit gewerkt kan worden.

In de Begroting 2024 is deze bijstelling van het nieuwe MJOP tekstueel al aangekondigd. Vaststelling van dit extra benodigde budget vindt plaats in een separate raadsvergadering, waarin het nieuwe MJOP wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

Als bovenstaande twee correcties zijn verwerkt, dan vormt de aangepaste Begroting 2024-2028 en de meerjarenraming 2025-2027 de basis voor het financiële kader van het nieuwe accommodatiebeleid.

Uitvoeringsnota accommodatiebeleid

Op basis van eerder genoemde acties om te komen tot een financieel kader kan verder gewerkt worden aan de uitvoeringsnota. Concreet betekent dit dat op basis van de vastgestelde uitgangspunten per cluster naar de vastgoedportefeuille wordt gekeken om een financiële doorvertaling te maken op accommodatieniveau

10. Uitvoeringsnota

Uitvoeringsnota

Na vaststellen van de kaders van het strategisch accommodatiebeleid, zal in 2024 aan de gemeenteraad van Beekdaelen ter kennisgeving een uitvoeringsnota worden aangeboden, waarin de concrete uitwerking van het strategisch accommodatiebeleid per cluster wordt gepresenteerd.

Daarbij wordt aangesloten bij natuurlijke momenten om de kaders definitief te kunnen implementeren zoals bij het einde van contractduur of voorafgaand aan hoge onderhoudskosten bij een accommodatie. Tevens zal per cluster deze transitieperiode nadere gespecificeerd worden.

Duurzaamheidsopgave

Vooruitlopend op het accommodatiebeleid is een verkenning gedaan naar de mogelijkheden om de bestaande vastgoedportefeuille te verduurzamen. Daaruit is een informerend DMJOP voortgekomen, Nu de kaders van het accommodatiebeleid voorliggen en de richting waarop het maatschappelijk vastgoed van Beekdaelen in deze beleidsnota is opgenomen, zal gezamenlijk vanuit meerdere disciplines gewerkt worden aan de uitvoeringsnota accommodaties. Vanuit duurzaamheid zal aangehaakt worden om inzichtelijk te krijgen welke maatregelen waar, wanneer en hoe opgepakt kunnen worden aan de hand van een routekaart (o.a. duurzaamheidslening).

Onderdeel van de duurzaamheidsopgave is ook de kennisdeling tussen de gemeente en haar stakeholders. De mogelijkheden tot verduurzaming en de daarmee samenhangende financiën zijn wispelturig. Hiervoor is het essentieel dat zowel de gemeente als haar stakeholders inzetten op kennisvergaring en -deling. Het op peil houden van kennis en het in huis halen van expertise is van belang gezien de diverse vaak kortstondige landelijke financierings- of subsidiemogelijkheden.

Beheer en exploitatie binnensport

Als laatste zal ook het beheer en de exploitatie van de binnensport aan de orde komen binnen de uitvoeringsnota.

Daarvoor zal een plan van aanpak gemaakt worden om toe te werken naar een nieuwe toekomstbestendige beheersituatie voor de gehele binnensport portefeuille waarbij het streven is om per 1-1-2025 deze situatie operationeel te hebben.